

Ina Lehto

4.3.2026

Eduskunnan ympäristövaliokunta

ymv@eduskunta.fi

Asia: U 15/2026 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan laajuisten energiainfrastruktuurien suuntaviivoista (TEN-E), asetuksien (EU) 2019/942, (EU) 2019/943 ja (EU) 2024/1789 muuttamisesta ja asetuksen (EU) 2022/869 kumoamisesta

Energiateollisuuden näkemyksiä komission verkkopaketista - TEN-E aset

Energiateollisuus ry (ET) kiittää mahdollisuudesta lausua ja toteaa lausuntonaan seuraavaa.

YLEISTÄ KOMISSION VERKKOPAKETISTA

Euroopan komission 10.12.2025 julkaisema verkkopaketti sisältää lainsäädäntöehdotuksia, joiden tavoitteena on nopeuttaa EU:n energiamurroksen kannalta keskeistä sähköverkon rakentamista ja erityisesti rajasiirtoyhteyksien kehittämistä.

Tavoite eurooppalaisten sähköverkkojen kehittämisen nopeuttamiseksi on kannatettava. Energiamurroksen ja sähköistymisen mahdollistamiseksi sähköverkkojen nopea ja ennakoiva kehittäminen on välttämätöntä.

ET yhtyy VN:n kantaan, jonka mukaan verkkopaketti on tervetullut ja VN suhtautuu myönteisesti komission tavoitteeseen vastata verkkoinfrastruktuurin vahvistamistarpeeseen.

Sähköverkkojen kehittämiselle voidaan tunnistaa kaksi kriittisen tärkeää edellytystä: sujuva luvitus ja riittävä rahoitus. Komission esitys keskittyy näistä erityisesti luvitukseen.

Välttämättömät verkkoinvestoinnit edellyttävät riittävää tulorahoitusta (verkkopalvelumaksut ja liittymismaksut) sekä kantaverkko- että jakeluverkkotasolla. Sähköverkkotoiminnan taloudelliset toimintaedellytykset on sidottu voimakkaasti kansallisen energiaviranomaisen asettamiin valvontamenetelmiin. Tällä hetkellä useassa Euroopan maassa, mukaan lukien Suomessa, sähköverkkojen valvontamenetelmät hidastavat verkkojen kehittämistä. Komission verkkopaketti ei tarjoa uutta lainsäädäntöä asian edistämiseksi ja jää tältä osin puutteelliseksi.

ET esittää VN:n kannan täsmentämistä siten, että kantaan lisätään huomio, ettei verkkopaketti vielä itsessään riittävästi vauhdita eurooppalaisten sähkön kanta- ja jakeluverkkojen kehittämistä.

EU rahoitusta ei pääsääntöisesti tulisi käyttää maiden sisäisten sähköverkkojen rakentamiseen. Maiden sisäisten sähköverkkojen riittävä kehittäminen on varmistettava kansallisissa valvontamenetelmissä.

Mikäli EU rahoitusta kuitenkin tullaan jakamaan nykyistä laajemmin, tulee kansallisesti huolehtia Suomen mahdollisuuksista olla myös rahoituksen saaja, ei vain maksaja. Verkkoyhtiöitä kohdellaan

tällä hetkellä eriarvoisesti sen suhteen, miten ne voivat hyödyntää EU-rahoitusta. Osassa jäsenmaita, ml. Suomessa, EU-rahoituksella rakennetut verkon osat eivät ole osa verkkoyhtiöiden sallitun liikevaihdon laskennassa huomioitavaa verkko-omaisuutta. Tämä asettaa verkkoyhtiöt eri maiden välillä eriarvoiseen asemaan EU-rahoituksen hyödynnettävyyden osalta.

YKSITYISKOHTAISIA HAVAINTOJA TEN-E ESITYKSESTÄ

Pidämme VN:n kantoja perusteltuina ja pääosin kattavina.

Pidämme kannatettavana PCI/PMI kriteeristön päivitystä kattamaan erityisesti energiaturvallisuuden parantamiseksi tehtäviä investointeja.

Tunnistamme keskitetyimmässä suunnittelussa riskin, että Suomen kansalliset erityispiirteet eivät tule riittävästi huomioiduksi. Riskiä voisi minimoida esimerkiksi säännöllisillä alueellisilla herkkyystarkasteluilla.

On tärkeää, että jatkossakin jakeluverkon kehittämissuunnitelmat säilyvät kansallisina, strategisina ja joustavina suunnitelmina, jotka heijastettava paikallisia erityispiirteitä, eikä niitä tule harmonisoida EU tasolla.

Pullonkaulatulot tulisi ensisijaisesti käyttää pullonkaulojen poistamiseen ja verkon vahvistamiseen alueella, missä tulot syntyvät. Emme tue ajatusta pullonkaulatulojen ohjaamisesta muualle. Komission esitys on tältä osin ainakin osin epäselvä.

Pullonkaulatulojen käytöstä tulee jatkossakin voida päättää kansallisesti.

Olemassa olevan verkkoinfrastruktuurin tehokas hyödyntäminen on tavoiteltavaa. Riittävä verkkokapasiteetti on kuitenkin keskeisessä roolissa energajärjestelmän resilienssin kannalta. Verkkojen kehittämisessä tulee panostaa olemassa olevan infrastruktuurin tehokkaan käytön lisäksi verkkokapasiteetin kasvattamiseen. Tämä on tärkeää verkkojen resilienssin kehittämiseksi ilmastollisia uhkia sekä muita, esimerkiksi vihamielisestä toiminnasta syntyviä uhkia vastaan.

ET esittää VN:n kannan täydentämistä siten, että kantaan lisätään huomio, että vaikka olemassa olevan verkkoinfrastruktuurin tehokas hyödyntäminen on kannatettavaa, on verkkojen resilienssin varmistamiseksi välttämätöntä samalla varmistua riittävästä verkkokapasiteetin vahvistamisesta.

Lupamenettelyjen osalta TEN-E esityksen ehdotukset vastaavat pääosin verkkopakedin toisessa, luvitusääntelyä koskevassa osassa esitettyjä ehdotuksia. Näiden osalta näkemyksemme ja muutosehdotuksemme on kirjattu lausuntoomme koskien kirjettä U 16/2026 vp Direktiivi uusiutuvan energian tuotannon ja energiainfrastruktuurihankkeiden lupamenettelyiden nopeuttamisesta.

Ystävällisin terveisin,

Ina Lehto

Johtava asiantuntija, Energajärjestelmä

ENERGIAATEOLLISUUS RY